

Drangsåna kraftverk, Farsund kommune, Vest-Agder fylke - kommentarer til innkomne høringsuttalelser

Fylkesmannen i Vest-Agder uttaler:

Vi befarte området den 16. april sammen med utbygger, grunneiere og Vest-Agder fylkeskommune. På befaringen ble det brakt på det rene at det er strid om fallrettighetene i prosjektet og at de grunneierne som var representert var sterkt imot en utbygging av Drangsåna.

Tiltakshavers kommentar:

Det er avgitt jordskiftedom 10.1.2008 der det slås fast at vannfallsrettighetene tilhører 172/14.

Fylkesmannen uttaler om landskap og friluftsliv:

Drangsåna med de lange svabergfossene framstår som et landemerke som er synlig fra lang avstand. Utbyggingsstrekningen har begrenset verdi som fiskeområde, men interessene knyttet til bading er desto større. Over en strekning på flere hundre meter renner elva over glatte svaberg med små fosser, kulper og naturlige badesklier som er høyt verdsatt av fastboende og tilreisende.

Tiltakshavers kommentar:

For å eliminere denne interessekonflikten er rørgrøfta fjernet. Tunnelpåhugget flyttes 220 m til ca. kote 40 og plasseres på oversiden av Klungelandsvegen. Det blir boret tunnel mellom stasjon og inntak. Dette betyr at både badeplassen og kulturmiljøet forblir urørt.

Fylkesmannen uttaler om ål:

Ålen er ført opp i både norsk og internasjonal rødliste over truede arter. Ålen er kategorisert som kritisk truet, og vurdert som en art med ekstrem høy risiko for utdøing. Det er kjent at ålen har problemer med å passere kraftverkinntak på sin ferd mot sjøen. Dersom det ikke legges spesielt til rette for at ålen skal få passere blir den ofte kuttet i biter i kraftverksturbinene.

Tiltakshavers kommentar:

Vi erkjenner at inntaksløsning med betongdam representerer fare for at ål og fisk kan havne i trykkrøret og bli hakket i småbiter i turbinen.

Vi velger derfor en inntaksløsning med coanda-inntak. Denne løsningen består av stålplater med små hull. Gjennom hullene slippes vann til en samlekum på undersiden av stålplatene. Samlekummen tilkoples driftsvannrøret som fører vannet frem til turbinen. Ål, fisk og andre arter passerer over stålplatene. Løsningen gjør at ål, fisk og andre arter ikke havner i driftsvannrøret. I Norge er det foreløpig bare noen få kraftverk med coanda-inntak. Det første coanda-inntaket i Norge ble installert i 2011 i Tafjord Kraftproduksjon sitt anlegg, Dyrkorn kraftverk på Sunnmøre. I Mellom-Europa er coanda-inntaket den foretrukne løsningen.

Fylkesmannen uttaler om andre arter og naturtyper:

Det er registrert tre naturtyper innenfor influensområdet; en gråor – heggeskog og to bekkekløfter, alle med verdi B. Bekkekløftene i denne elva er i seg selv spektakulære landskapsformer, noe som gjør Drangsåna unik sammenlignet med andre kystvassdrag i fylket. I bekkekløftene er det registrert en rødlistet moseart (VU) og noen regionalt sjeldne mosearter. I rødlistebasen nevnes vannkraftutbygging som den store trusselen for vasshalemose som ble funnet i elva. Det er grunn til å anta at kun slipp av minstevannføring vil redusere levevilkårene for bestanden av vasshalemose.

I følge den biologiske utredningen gir kløftene og småfossene gode vilkår for fuktkrevende arter. Kløftene er vanskelig tilgjengelige og det kan ikke utelukkes at det finnes flere arter her enn det som er registrert. Dette bekreftes av den biologiske utredningen.

Det er hekkende fossefall, vintererle og strandsnipe (NT) langs det berørte elvestrekket. Det finnes sjøaure i Drangsåna, men i følge utredningen er bare strekket nedenfor planlagt kraftstasjon i praksis viktig for arten. I det berørte strekket finnes litt aure fra ovenforliggende vann, men strekket er generelt lite egnet for arten. Vi finner det derfor ikke påkrevd å problematisere forholdet til verken vanlig aure eller sjøaure i denne saken.

I følge den biologiske utredningen vurderes naturverdiene i influensområdet å ha stor verdi for biologisk mangfold. Den totale konsekvens som utledes som følge av verdier i influensområdet og tiltakets omfang vurderes til å være middels negativ til stor negativ (- - / - - -).

Fylkesmannen støtter disse vurderingene. Slik vi ser det utgjør Drangsåna en verdifull sjeldenhet sammenlignet med annen vassdragsnatur i fylket. Vi vil på det sterkeste motsette oss at Drangsåna kraftverk realiseres og vi reiser derfor innsigelse til søknaden.

Tiltakshavers kommentar:

Naturtyper og rødlistearter.

Naturtypen gråor heggeskog vil ikke bli berørt da vannveien skal være boret tunnel. Når det gjelder bekkekløftene er det slik at det er svært lite vann i elva i vekstsesongen. Beregninger viser spesielt lav vannføring i månedene juni, juli og august. Vannføringen er bare ca. 18-20 % av middelvannføringen på 991 l/s. Enkelte dager er vannføringen så liten at elva virker som den er tørrlagt. Dette må nødvendigvis måtte påvirke rødlistearten vasshalemose (VU). Mange mosearter har imidlertid den egenskapen at de «kryper» ned mot vannkanten. Vi nevner at alminnelig lavvannføring er beregnet til 59 l/s, mens 5-persentilene er beregnet til: 38 l/s om sommeren og 147 l/s om vinteren. Planlagt minstevannsslipp er satt til 59 l/s hele året. Kraftverkets minste slukeevne er 460 l/s. Når minstvannsslipet legges til, stoppes kraftverket når tilsiget er 519 l/s. Dette vil inntreffe i 170 dager i et normalår.

Fugleartene fossefall, vintererle og strandsnipe (NT) hekker alltid under vårflommene og bør således ikke være negativt berørt av at det er lite vann i elva.

Innsigelse.

Vi tar Fylkesmannens innsigelse til etterretning. Vi mener at med foreslåtte endringer bør innsigelsen kunne trekkes.

V-A fylkeskommune uttaler:

I en fremtidsrettet forvaltning av arealene vil redusert minstevannføring og delvis irreversible inngrep i området forringe friluftsliv og landskapskvalitetene betydelig. Slik vi vurderer saken kan ikke årsproduksjonen av grønn energi veie opp for de negative konsekvensene av naturinngrepet. Fylkesrådmannen ser det med denne grunn nødvendig at Vest-Agder fylkeskommune fremmes innsigelse til planlagt utbygging av Drangsåna.

Vest-Agder fylkeskommune fremmer innsigelse til utbygging av Drangsåna kraftverk, jf. vannressursloven § 8 og plan- og bygningsloven § 5-4. Redusert vannføring vil forringe friluftsliv og landskapskvalitetene betydelig.

Tiltakshavers kommentar:

Ved at stasjonen flyttes 220 m fra kote 10 til kote 40 og at vannveien vil bestå av boret tunnel hele veien mellom stasjon og inntak mener vi at badeplassen og kulturmiljø forblir urørt.

Det bør være mulig å tekke innsigelsen i og med at badeplassen og kulturmiljø forblir urørt. Landskapet vil bli lite berørt.

Farsund kommune v/Formannskapet uttaler

Negative inngrep knyttet til tiltaket:

- 1 Redusert vannføring i en strekning på 1380 m – minstevannføring 59 l/s
- 2 Synlig rørgate i utsprengt grøft på 250 m
- 3 Kraftstasjonsbygning med varierende mengde utløpsvann til elva
- 4 Ny vei/atkomst fra Klunglandsveien til kraftstasjonen 120-150 m
- 5 Sprengt avløpsgrøft fra kraftstasjonen til elveløpet, lengde ikke opplyst
- 6 Synlige riggområder, massedeponier, 20 m bred grøft for rørgate og anleggsområde langs mesteparten av elva i byggefasen

Formannskapet fremmer innsigelse til søknad om konsesjon for bygging av Drangsåna kraftverk. Innsigelsen begrunnes med at inngrepene i landskapet og ulempene for allmenne interesser er så store at utbygging ikke bør tillates.

Tiltakshavers kommentar:

- 1 Tiltakshaver mener at minstevannføringsnivået er tilstrekkelig. 5-persentilen på 38 l/s indikerer at det er lite vann i elva i vekstsesongen. Hydrologikurven for et normalår viser at det er særdeles lite vann i elva om sommeren og da er kraftverket ute av drift.
- 2 Den 250 m lange rørgrøfta fra tunnel til stasjon er tatt bort.
- 3 Det blir ingen ny vei i og med at rørgrøfta er tatt bort.
- 4 Sprengt avløpskanal er ikke lenger aktuell.
- 5 Det har aldri vært planer med rørgrøft langs elva opp til inntaket. Omsøkt løsning er og har vært boret tunnel opp til inntaket. Masser fra tunnelboring, ca 785 m³ benyttes til forsterkning av traktorveien fra Klungeland og ned til inntaksområdet.

Med de endringer som er foreslått, flytting av stasjonen fra kote 10 til kote 40 og boret tunnel fra kote 40 opptil inntaket på kote 163, antar vi at innsigelsen bør kunne trekkes. Dessuten velges et coanda-inntak som vil forhindre at ål og fisk havner i turbinen.

Naturvernforbundet i V-A uttaler:

Naturvernforbundet i Vest-Agder ber om at det ikke blir gitt konsesjon til utbygging av småkraftverk i Drangsåna.

Tiltakshavers kommentar:

Naturvernforbundet legger vekt på noen av de samme momentene som Fylkesmannen og Fylkeskommunen. Viser til våre kommentarer til Fylkesmannens og Fylkeskommunens uttalelser.

FNF, Vest-Agder uttaler:

Ut frå landskapsomsyn, biologisk mangfald og inngrep i uberørt natur rår vi til at Drangsåna kraftverk ikkje får konsesjon.

Tiltakshavers kommentar:

FNF legger vekt på de samme momentene som Fylkesmannen.

Norsk Ornitologisk forening(NOF) uttaler:

Redusert vannføring - Det planlagte tiltaket vil, som beskrevet i Ecofacts rapport, føre til en betydelig reduksjon av vannføringen på det berørte strekket (1380m) i Drangsåna. Dette vil i særlig grad være negativt for fuktighetskrevende vegetasjon langs elva og bekkekløftene, men også for næringsforholdene og de vannlevende byttedyrene som strandsnipe, vintererle og fossekall er avhengige av – særlig i hekketiden. Den minstevannføringen som er planlagt, som et avbøtende tiltak, vil bare i mindre grad kompensere for den normale vannføringen og vil utvilsomt føre til at fuktighetskrevende arter vil få reduserte leveforhold.

Habitatforringelser og forstyrrelser - Både bygging og drift av det planlagte småkraftverket, inkludert sprengning av rørgate, boring av tunell, anleggelse av demning i Langetjønn og bygging av veier og fremtidig vedlikehold, vil forårsake habitatforringelser og forstyrrelser som utvilsomt vil medføre betydelig negative følger for en rekke fuglearter både i selve elveløpet og i influensområdet.

Fugleliv - Befaringer i felt i regi av Ecofact ble utført 12.07.2011. Dette er altfor seint med tanke på å danne seg et inntrykk av fuglelivet i området. Hekkeforløpet og fuglesang og territorieatferd er på dette tidspunktet for lengst over for de fleste arter. Rapporten baserer seg derfor i stor grad på bakgrunn av tilgjengelige databaser. Kun tre arter nevnes konkret, strandsnipe, fossekall og vintererle. Dette er helt klart viktige arter som er direkte avhengig av leveforholdene i åna. Vi vil nevne at både fossekall og vintererle er meget fåtallige hekkefugler i Farsund kommune og Drangsåna utgjør den beste og sikreste hekke lokaliteten for disse artene i kommunen. Verdien som hekkeområde for både strandsnipe, fossekall og vintererle vil utvilsomt bli redusert ved en eventuell utbygging.

Tiltakshavers kommentar:

Uttalelsen(e) til NOF tas til etterretning.

Ifølge norsk rødliste fra 2010 er *påvirkningsfaktorer* for rødlistede og truede fuglearter å finne utenfor landet.

Vi mener at i hekketiden er det nok vann (vårflom) i elva. Utover sommeren er det så lite vann i elva at kraftverket vil være ute av drift. Kraftverkets minste slukeevne er 460 l/s. Når minstevannsslipet legges til, slippes 519 l/s over inntaket. Kraftverket vil være ute av drift.

Mattilsynet uttaler:

Har ingen uttalelse i forhold til søknaden om tillatelse til utbygging av kraftverk.

Tiltakshavers kommentar:

Uttalelsen tas til etterretning.

Direktoratet for Mineralforvaltning uttaler:

Mineralressursar er ikkje nemnt i dei aktuelle konsesjonssakane. DMF vil påpeike at dette bør vere fast utredningstema i slike saker. Den naudsynte kunnskapen om forekomstar og eksisterande masseuttak er tilgjengeleg på heimesida til Norges geologiske undersøkelse (NGU).

Tiltakshavers kommentar:

DMF sin uttalelse tas til etterretning.

Statens vegvesen uttaler:

Statens vegvesen har ingen merknader til saken.

Tiltakshavers kommentar:

Uttalelsen fra Statens vegvesen tas til etterretning.

Istad kraft uttaler:

Vi regner med at områdekonsesjonærene Farsund Kraft ... uttaler seg om begrensninger og behov for tiltak i distribusjonsnett (22 kV).

Tiltakshavers kommentar:

Til nå har ikke Farsund kraft avgitt høringsuttalelse. Vi er imidlertid kjent med at det er ledig kapasitet i distribusjonsnett ved Drangsåna. Analyse utført 3.2.2015 av Agder Energi Nett viser at det nå er kapasitet i distribusjonsnett til å ta inn produksjonen fra Drangsåna kraftverk.

Sluttkommentar:

Det er kommet inn 20 høringsuttalelser fra privatpersoner. De fleste er opptatt av å bevare badeplassen. Vi ser ikke noe poeng i å kommentere disse, men vise til våre kommentarer til uttalelser fra Fylkesmannen, V-A fylkeskommune og Farsund kommune.

Dato: 10. juni 2015

Sigmund Jarnang, saksbehandler

T. 905 85 486

sigmund.jarnang@clemenskraft.no